

Brněnské kolokvium o Dostojevském

Ivo Pospíšil (Brno)

V návaznosti na projekt mezinárodních doktorských škol, který brněnští literární vědci, učitelé, a hlavně doktorandi zahájili kolokviem o N. S. Leskovovi, z něhož vyšel v zahraničí velmi ceněný publikační výstup,¹ uspořádal Ústav slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity dne 9. 10. 2018 kolokvium o F. M. Dostojevském. Za přítomnosti představitelů Filozofické fakulty MU se na kolokviu prezentovali dostojevskologové a jejich doktorandi z České republiky, Slovenska, Polska, Ukrajiny a Litvy, aby analyzovali výsledky dostojevskologie ve svých zemích, demonstrovali výsledky svých připravovaných disertací a objevovali nové souvislosti díla autora, který je patrně nejvýznamnějším světovým romanopiscem vůbec se silným vlivem na světovou literaturu 20. a 21. století.

Olha Červinskaja z univerzity Černovice (Ukrajina, ukraj. Černivci, rus. Černovcy, rumunsky Cernăuți, pol. Czerniowce, německy Czernowitz, jiddiš Черновиц – טשערנאָוויץ), která nás nutí vzpomenout na složité dějiny Bukoviny a jejího hlavního města včetně výrazné české účasti na jejím rozvoji, i na české práce o Juriji Fedkovyčovi², vystoupila s referátem *Virsavia (Batšeba,*

Betsabé) jako klíčové slovo románu Výrostek. Miluša Bubeníková a Radka Hříbková (Praha) analyzovaly činnost obnovené české *Společnosti Dostojevského (Zdroje, osobnosti, mýlníky, perspektivy)*. Slovenská rusistka, která se ve stopách svého otce Andreje Červeňáka zabývá F. M. Dostojevským a M. Bulgakovem, vyložila jeho antropologickou koncepci Dostojevského, Radka Hříbková (Praha) poté pojednala o symbolice dětských gest a mimiky v tvorbě F. M. Dostojevského.

Ingrida Kisieliute (Vilnius) se v objeveném příspěvku zabývala ekonomickým aspektem díla Dostojevského (*Перспективы изучения творчества Ф. М. Достоевского сквозь экономическую призму: Сколько? Кому? И что это значит?*); doktorandi O. Červinské, a to Roman Dzyk, Natalija Nikorjak a Julija Isapčuk se zabývali různými tématy: Roman Dzyk zevrubně analyzoval ukrajinskou dostojevskologii, Natalija Nikorjak pojednala o seriálu Dostojevskij a Julija Isapčuk se zabývala monologem knížete Myškina. Nakonec promluvilí hostitelé a organizátoři kolokvia. Lenka Paučová, která se v disertaci zabývá *Deníkem spisovatele* a jeho souvislostmi, poukázala zde na místo *Deníku spisovatele* ve východoslovenských encyklopediích a autor této zprávy pojednal o „prokletém“ dědictví Dostojevského v kontextu někdy pocítované krize v působení Dostojevského na současný globalizovaný literární svět.

Kolokvium ve svých různých projevech manifestovalo fakt, že dílo Dostojevského stále žije, všelijak interpretováno a z různých zorných úhlů „natačeno“, i když ideová a tvarová východiska spisovatele mají v současné literatuře a její dnešní podobě stále těžší úlohu se prosadit. Je možné

1 POSPÍŠIL, Ivo (ed.): *Leskov i vokrug. Kontexty tvorčestva i sostojanije sovremennogo leskovovedenija*. Brno: Ústav slavistiky Masarykovy univerzity, 2018.

2 Viz KRHOUN, Mečislav: *Básnické dílo Jurije Fedkovyč*. Brno: UJEP, 1973. Viz o tom naše studie: *A Chapter from Brno Ukrainian Literary Studies: the Creative Activity of Mečislav Krhoun and His Book on Jurij Fedkovyč*. In: *Pagine di ucrainistica europea. A cura di Giovanna Brogi Bercoff, Giovanna Siedina*. Edizioni dell'Orso, Alessandria, 2001, s. 83–90; *Kapitola z dějin brněnské ukrajistiky: Kniha Mečislava Krhouna o Juriji Fedkovyčovi*. Univerzitní noviny, 2000, č. 2, s. 14–16; *Jubileum slavisty (Mečislav Krhoun, 1907–1982)*. Universitas, 1997, č. 1, s. 25–26; *Koncepcija tvorčestva Jurija Fedkoviča v monografii Mečislava Krgouna v kontekste brněnskoj literaturovedčeskoj slavistiky*. In: *Galicja 1916: Plus/minus dziesięć lat. Przestrzenie dyskursów: historia, literatura, kultura, język*. Redakcja tomu Andrzej Borkowski – Roman Mnich. Kolegium Galicyjskie,

Instytut Kultury Regionalnej i Badań Literackich im. Franciszka Karpińskiego, Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Iwana Franki w Drohobyczu. Siedlce: Wydawnictwo Naukowe IKR(i)BL, 2018, s. 147–159.

trvat na tradičním výkladu autora a úporně v něm nacházet nové vazby k současnosti (tedy spíše než dílo Dostojevského ožívá pod jeho tlakem okolní realita) nebo se je snažit interpretačně modernizovat nebo ještě spíše postmodernizovat, a tak přiblížit dnešním proudům a dnešnímu chápání literatury. Osobně bych byl pro první řešení, sice nekomfortní, ale o to trvalejší. Dílo Fjodora Dostojevského, stejně jako Shakespeara nebo Goetha, trvá ve svých hodnotách,

kteřé samy vyvolávají nové a nové konotace, vytvářejíce nové valence a celky, které ještě mohou překvapit. V Rusku i jinde o estetické hodnotě díla Dostojevského nepochybují a vydavatelský a interpretační zájem o tohoto autora, stejně jako činnost různých společností Dostojevského, o tom výmluvně svědčí.

Budovaná tradice brněnských rusistických kolokvií-doktorandských škol má tak své pokračování.

prof. PhDr. Ivo Pospíšil, DrSc.

Ústav slavistiky

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

Arna Nováka 1, 602 00 Brno, Česká republika

ivo.pospisil@phil.muni.cz